

POSTANOWIENIE

Dnia 11 czerwca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kuryło

w sprawie z wniosku G. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 11 czerwca 2013 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych
z dnia 5 lipca 2012 r.,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego na rzecz radcy prawnego I. P. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 5 lipca 2012 r. oddalił apelację ubezpieczonej G. S. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 8 lutego 2010 r., mocą którego oddalono jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 16 grudnia 2005 r., którą odmówiono wnioskodawczynie prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną przez G. S. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów postępowania: art. 227 k.p.c. w związku z art. 236 k.p.c. i art. 278 k.p.c., przez dopuszczenie przez Sąd Apelacyjny dowodu z opinii biegłego na okoliczności, które nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, tj. badania niezdolności ubezpieczonej do pracy w związku z chorobą zawodową i w przypadku ustalenia tej niezdolności - orzeczenia o dacie jej powstania i czasie trwania, podczas gdy niezdolność do pracy w związku z chorobą zawodową powinna być ustalona, zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 29 grudnia 2004 r., po dniu 31 października 2001 r. nie zaś w 2011 r. Zdaniem skarżącej, naruszeniem przepisów postępowania jest dopuszczanie dowodów z opinii biegłych 10 lat po wydaniu decyzji przez organ rentowy i dokonanie przez biegłego oceny stanu zdrowia ubezpieczonej w dacie opiniowania, nie zaś w chwili ustalenia prawa do takiego świadczenia. Postanowienie o dopuszczeniu wskazanego dowodu miało istotny wpływ na wynik sprawy, bowiem był to jedyny biegły powołany w postępowaniu apelacyjnym i zgodnie z uzasadnieniem wyroku - dowód z opinii biegłego miał decydujący wpływ na oddalenie apelacji. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd drugiej instancji, a ponadto, w przypadku nieuwzględnienia albo jedynie częściowego uwzględnienia skargi kasacyjnej, o zwolnienie skarżącej od obowiązku zwrotu kosztów procesu i przyznanie jej pełnomocnikowi procesowemu sześciokrotność stawki minimalnej wynagrodzenia tytułem nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, polegającego na potrzebie wyjaśnienia, czy legalne jest dopuszczanie dowodu z opinii biegłego na okoliczność badania stanu zdrowia skarżącego i jego oceny w dacie badania, w postępowaniu apelacyjnym od wyroku sądu okręgowego oddalającego odwołanie od decyzji organu rentowego odmawiającego przyznania renty po upływie kilku (kilkunastu) lat od dnia wydania decyzji przez organ rentowy? W uzasadnieniu wniosku podniesiono, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, sąd ocenia legalność decyzji według stanu istniejącego w chwili jej wydania przez organ rentowy i w związku z tym o zasadności przyznania świadczenia decydują

okoliczności istniejące w chwili ustalania prawa do niego. W przypadku skarżącej organ rentowy, na skutek uchylecia przez Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 29 grudnia 2004 r. decyzji organu rentowego z dnia 10 stycznia 2002 r., został zobowiązany przez Sąd Apelacyjny do ponownego przeprowadzenia postępowanie wyjaśniającego na okoliczność stwierdzenia, czy po dniu 31 października 2001 r. skarżąca była nadal niezdolna do pracy przynajmniej w stopniu częściowym w związku z chorobą zawodową. Organ rentowy przeprowadziwszy ponownie postępowanie, po raz drugi w dniu 16 grudnia 2005 r. wydał decyzję odmawiającą powódce prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Od tej decyzji skarżąca odwołała się do Sądu Okręgowego, który wyrokiem z dnia 8 lutego 2010 r. oddalił odwołanie powódki. Skarżąca wniosła apelację od tego wyroku. W postępowaniu apelacyjnym Sąd drugiej instancji dopuścił dowód z opinii biegłego laryngologa — foniatry badającego stan zdrowia skarżącej po upływie 10 lat od momentu, w którym o stanie zdrowia skarżącej, zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 29 grudnia 2004 r., miał orzec organ. Biorąc powyższe pod uwagę, w ocenie skarżącej, zasadnym jest pytanie, czy legalne jest wydanie postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego, który przeprowadził badanie w zakresie stanu zdrowia powódki na okoliczność jej niezdolności do pracy po upływie 10 lat od okresu, w którym stan zdrowia powinien być oceniany.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie warto podkreślić, iż Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, bądź istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, czy też zachodzi nieważność postępowania

lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W konsekwencji tegoż w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym m.in. na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wywodu prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganie rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w

sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007, z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291, z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Oдноśnie do tej przesłanki przedsądu, jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde więc orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147, z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011, z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

Odnosząc powyższe rozważania do realiów niniejszej sprawy wypada stwierdzić, że skarga kasacyjna G. S. nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia. Sformułowane przez autora skargi zagadnienie prawne sprowadza się do postawienia pytania o dopuszczalność dowodu z opinii biegłego lekarza na okoliczność stanu zdrowia ubezpieczonego i

jego wpływu na niezdolność badanego do pracy, po upływie 10 lat od okresu, w którym stan zdrowia winien być oceniany. Skarżąca nie wskazała żadnych przepisów prawa, na podstawie których konstruuje owo zagadnienie prawne, nie zaprezentowała jakiegokolwiek wyводу juredycznego, zawierającego generalnego i abstrakcyjne odniesienie do zawartych w tychże przepisach norm prawnych oraz wątpliwości na tle ich wykładni. Argumentów za istnieniem powołanej przesłanki przedsądu należałoby zatem poszukiwać w innych elementach konstrukcyjnych skargi, głównie w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych, co nie jest rolą Sądu Najwyższego na etapie badania słuszności wniosku o przyjęcie przedmiotowego środka zaskarżenia do rozpoznania. Na marginesie trzeba dodać, iż opierając skargę kasacyjną wyłącznie na podstawie naruszenia przepisów procesowych, skarżąca nie wykazała, na czym miałyby polegać istotny wpływ zarzuczanych przez nią uchybień tym przepisom na wynik sprawy, będący rezultatem dokonanych przez Sądy orzekające ustaleń faktycznych i subsumpcji przepisów prawa materialnego do tychże ustaleń.

Wobec niewykazania spełnienia powołanej przez skarżącą przesłanki przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto stosownie do art. 108 § 1 w związku z art. 398²¹ k.p.c. oraz § 2 ust. 3, § 15 pkt 1 i § 12 ust. 4 pkt 2 w związku z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).